

4. Lane H. W., Maznevski M. L., Mendenhall M. E., and McNett J., eds. The Blackwell Handbook of Global Management: A Guide to Managing Complexity. Malden, MA: Blackwell, 2004. 410 p.

Галина МИСАК,
кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту,
Львівський національний університет імені Івана Франка,
Україна

УКРАЇНА-КАНАДА: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Канада, на наше переконання, займає особливе місце в українській зовнішній політиці, адже пов'язана з Україною багатьма чинниками, які обумовлюють єдність стратегічних інтересів обох країн, насамперед, у гуманітарній, політичній та безпековій сферах [1]. Канада приваблює Україну як високорозвинута держава з потужним економічним потенціалом, великими запасами природних ресурсів і високим рівнем розвитку наукоємного виробництва [5]. Після незаконної анексії Криму Росією і початку конфлікту на Донбасі Канада послідовно підтримує Україну як у рамках міжнародних організацій (ООН, ОБСЄ, НАТО, «Велика сімка»), так і на двосторонньому рівні. Крім того, Канада запровадила економічні та політичні санкції проти низки російських осіб та компаній, а також представників т.зв. «ДНР» та «ЛНР» і лідерів сепаратистів. Відносини з Канадою, на нашу думку, є перспективним напрямком для зовнішньополітичної стратегії України. Канада підтримує Україну та сприяє її розвитку, а також допомагає в подоланні української кризи. Питання України в Канаді завжди стоятиме на порядку денному, і, враховуючи останні вибори, можна зробити висновок, що позиція Канади на міжнародній арені завжди буде на користь Україні, а підтримка Канади буде тільки посилюватись [7].

Основоположним документом, який зафіксував принципи взаємовідносин двох країн, стала Декларація про відносини між Україною та Канадою, підписана Міністром закордонних справ України А. Зленко та Міністром закордонних справ Канади Б. Мак Дугал в Оттаві під час візиту української делегації на чолі з Головою Верховної Ради України Л. Кравчуком до Канади 22 вересня 1991 року. У цьому першому для українсько-канадських відносин міжнародному документі зазначено, що сторони враховують історичні зв'язки між народами України і Канади, «бажаючи розвивати і поглиблювати контакти на всіх рівнях і заохочувати обміни в галузях політики, науки, техніки, освіти і спорту, а також у інших сферах проголошують, що у визначенні характеру і форми майбутніх відносин між Україною і Канадою вони поважатимуть вільно та демократично висловлений вибір народу України і керуватимуться принципами міжнародного права» [2].

1 серпня 2017 року країни підписали угоду про створення Зони вільної торгівлі між Україною та Канадою. Угода про вільну торгівлю заклала соціально-економічні засади режиму вільної торгівлі між Україною та однією з найбільших постіндустріальних держав. Дана угода стала інструментом для збільшення взаємного товарообороту. Угода відкрила для українських експортерів 98% канадського ринку товарів.

Виділяємо наступні результати дії Угоди про Зону вільної торгівлі:

1. Канада найбільше наростила експорт продукції до України у наступних категоріях: риба та морепродукти, машини та механічні прилади, автотранспортні засоби та деталі, м'ясо та електроніка. У червні 2020 року Україна була четвертою за об'ємом експорту канадської риби та морепродуктів.

2. За результатами 2019 року, 70% від загального українського імпорту креветок та ракоподібних припадає саме на постачальників із Канади.

3. Україна також імпортує із Канади майже половину обробленої журавлини (46% від загального імпорту) та 20% діамантів.

4. Україна найсуттєвіше збільшила експорт до Канади заліза та сталі, електроніки та оброблених овочів.

5. За результатами 2019 року, на Україну припадає 26% від загального канадського імпорту яблучного соку та 6% від загальних поставок зимових лиж [6].

До основних напрямків співробітництва України та Канади ми, перш за все, відносимо співробітництво у сфері освіти. Прикладом цього виступають безліч освітніх програм та достатньо широка нормативно-правова база. Канадський уряд сприяв розвитку освіти України через проведення безлічі семінарів і тренінгів для викладачів освітніх закладів, фінансування та допомогу у формуванні навчально-методичних матеріалів, а також через запровадження обмінів для студентів, учнів та викладачів освітніх закладів. Це все, на нашу думку, позитивно вплинуло на розвиток освіти в Україні та зміцнило зв'язок між Україною та канадцами українського походження.

Одним з провідних елементів двосторонньої співпраці у військовій сфері, на наше переконання, є участь України у канадській Програмі допомоги у військовій освіті (Military Training Assistance Program, МТАР), до якої Україна приєдналася у 1993 році, і метою якої є мовна та професійна підготовка фахівців для участі у миротворчих операціях [3].

Ще одним важливим, на нашу думку, напрямком співробітництва є торговельно-економічна взаємодія. За даними Державної служби статистики України за підсумками 2020 року обсяги торгівлі товарами та послугами між Україною та Канадою склали 406 млн доларів США (-9% або -41 млн доларів у порівнянні з 2019 роком).

Експорт українських товарів до Канади склав 81,3 млн доларів та скоротився на -5% або на -4 млн доларів). Основні групи експорту українських товарів до Канади: мідь і вироби з неї (18% від загального обсягу; +16% у порівнянні з аналогічним періодом минулого року); чорні метали (16%, -11%); екстракти дубильні (11%, +35%); органічні хімічні сполуки (9%; -26%); засоби наземного транспорту (крім залізничного) (7%; +69%).

Імпорт канадських товарів склав 201 млн доларів – зростання на 3% або на 7 млн доларів. Основні групи імпорту товарів: засоби наземного транспорту,

крім залізничного (28%; +26%); риба і ракоподібні (20%; +5%); фармацевтична продукція (12%; +21%); реактори ядерні, котли, машини (9%; -21%).

Протягом 2020 року основу структури експорту вітчизняних послуг до Канади склали: комп'ютерні, інформаційні, та послуги у сфері телекомунікації (56%; -1%); транспортні послуги (31%, +103%); ділові послуги (6%, -41%).

Основну частину імпорту послуг з Канади складають: ділові послуги (14%, +84%); транспортні послуги (7%, +75%); комп'ютерні, інформаційні, та послуги у сфері телекомунікації (2%; +36%).

Загальний обсяг канадських прямих інвестицій (інструменти участі в капіталі та боргові інструменти, відповідно до даних Національного банку України) в економіці України станом на 30 вересня 2020 року склав 30,4 млн доларів США (станом на 1 березня 2020 року – 26,6 млн доларів США) [8].

Список використаних джерел

1. Перепелиця Г. Україна – Канада: становлення та розвиток особливого партнерства. Міжнародні відносини. 2(50). 2019.
2. Про відносини між Україною і Канадою : Декларація 22 вересня 1991 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124_028.
3. Stan ta perspektuvy ukrayinsko-kanadskyh vidnosyn. URL : http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/torg_econ_vidn/can/1368.html.
4. Двосторонні відносини з Канадою. Генеральне консульство України у м. Едмонт. URL : <https://edmonton.mfa.gov.ua/generalne-konsulstvo/ekonomichne-spivrobitnictvo>.
5. Черник П. П. Україна-Канада : стан та перспективи сучасних міждержавних взаємин. URL : file:///D:/gileya_2014_82_114.pdf.
6. Топ-5 цікавих фактів про торгівлю між Канадою та Україною. URL : <https://www.cutisproject.org/news/international-trade-canada-ukraine/>.

7. Українсько-канадські відносини : сучасний стан та перспективи розвитку. URL : https://www.researchgate.net/publication/335760662_Ukrainsko-kanadski_vidnosini_sucasnij_stan_ta_perspektivi_rozvitku.

8. Торгівля та інвестиції. URL : <https://canada.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/94-torgovelyno-jekonomichne-spivrobitnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-kanadoju/torgivlya-mizh-ukrayinoyu-ta-kanadoyu>.

Вадим МОЛДОВАН,
здобувач вищої освіти ОС «магістр»
спеціальності «Менеджмент»
Науковий керівник: **Чорнобай Л.М.,**
канд. екон. наук, доцент,
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
Україна

ВИДИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Інтелектуальна власність має свою істотну специфіку, що полягає в нематеріальній природі об'єктів права інтелектуальної власності, творчому характері праці по їх створенню, тобто це інститут власності на нематеріальні блага його суб'єктів. І тут не зовсім придатна класична тріада правомочностей власника, що здійснює звичайні майнові права, оскільки, відчужуючи, наприклад, об'єкт, своєї інтелектуальної власності, його творець не позбавляється тим самим усяких прав на нього, а набувач не одержує можливості за своїм розсудом змінювати цей об'єкт і узагалі вважати його винятково своїм. Тим більше, що у власність інших осіб переходять, як правило, не об'єкти права інтелектуальної власності, а матеріальні носії науково-технічних ідей і художніх образів (конкретні картини, видання, технічна документація)[2].

Зміст права інтелектуальної власності складають особисті немайнові (духовна власність) і пов'язані з ними майнові права її суб'єктів.

У залежності від особливостей об'єктів права інтелектуальної власності можна виділити чотири її різновиди: